

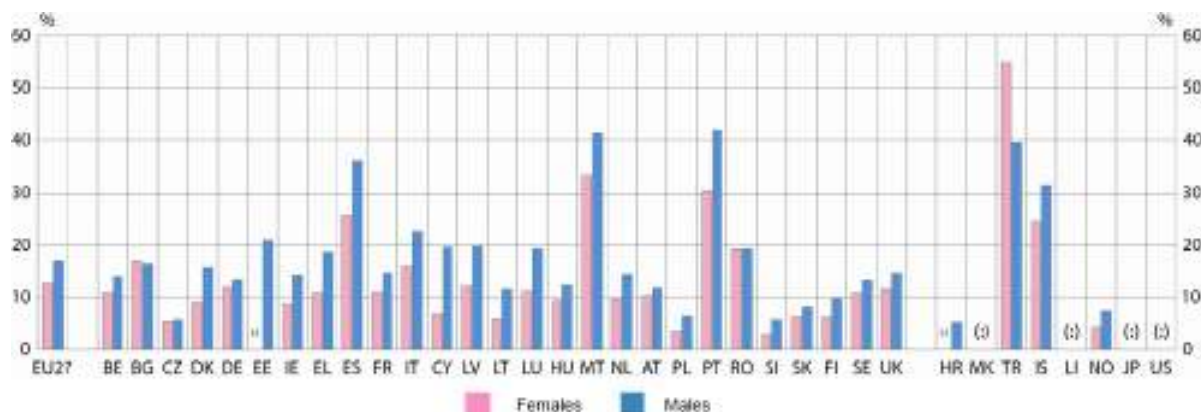
Andragoškega centra Slovenije

9. Evropski kazalniki: Mladi, ki zgodaj opustijo šolanje

Mladi (stari 18–24 let), ki opustijo šolanje, ne da bi dosegli srednješolsko izobrazbo, so v današnji, na znanju temelječi družbi, na trgu delovne sile v slabšem položaju kot njihovi vrstniki, ogrožen pa je tudi njihov osebni in družbeni razvoj. Zanje velja tudi, da je verjetnost, da se vključijo v kasnejše oblike vseživljenjskega učenja, manjša. Njihova problematika postaja vse kompleksnejša, saj marginalizacija (tudi mladih) delavcev brez ustreznih kvalifikacij na trgu dela pospešeno narašča. Prav zato Program 'Izobraževanje in usposabljanje 2010' v okviru Lizbonske strategije tej ciljni skupini posveča posebno pozornost. Postavljena je **ciljna vrednost**, ki naj bi jo Unija dosegla do leta 2010; tedaj naj bi znašal **delež mladih, starih 18–24 let, ki niso zaključili srednješolske izobrazbe** (pač pa so s svojim izobraževanjem dosegli le ravni ISCED 0, 1, 2 ali 3C – krajši programi) in v zadnjih štirih tednih pred opravljeno anketo niso bili vključeni v nobeno obliko izobraževanja in usposabljanja, **največ 10 %**.

Izhodiščna vrednost tega kazalnika je za EU27 v letu 2000 znašala 17,6 %, za leto 2007 pa velja rezultat 14,8 %, ki kaže, da je napredek počasen, najverjetneje prepočasen za dosego zastavljenega cilja. Najboljše rezultate na tem področju dosegajo Češka, Litva, Poljska, Slovaška, Finska in Norveška, katerih kazalniki so pod ciljnim evropskim poprečjem, tak rezultat pa imata tudi **Slovenija** (7,5 % v letu 2000 oziroma 4,3 % v letu 2007) in Hrvaška, vendar sta obe državi **izvzeti iz primerjave**, ker naj podatki, ki izhajajo iz Ankete o delovni sili, ne bi bili zanesljivi, saj je vzorec premajhen. Na drugi strani lestvice sta Malta in Portugalska z izjemno visokim deležem te ciljne skupine (37,6 % oziroma 36,6 %), podobna situacija je v Romuniji in Bolgariji. Le v slednji državi in v Turčiji je delež žensk v tej ciljni skupini večji od deleža moških, sicer pa velja za EU27 v letu 2007, da je v poprečju delež mladih moških, ki so zgodaj opustili šolanje, ne da bi dosegli srednješolsko izobrazbo, znašal 16,9 %, delež žensk pa 12,7 %. V Sloveniji je delež moških, ki so opustili šolanje, v tem letu znašal 5,7 %, delež žensk pa le 2,7 %.

Graf 1: Mladi (18–24 let), ki zgodaj opustijo šolanje, po spolu, stanje 2000 in 2007

Vir: Eurostat, Anketa o delovni sili (glej Poročilo o napredku pri uresničevanju Lizbonskih ciljev na področju izobraževanja in usposabljanja 2008, str. 123)

Tabela 1/Graf 2: Mladi (18–24 let), ki zgodaj opustijo šolanje, stanje 2000 in 2007

(Delež mladih, starih 18–24 let, brez srednješolske izobrazbe, ki niso bili vključeni v izobraževanje in usposabljanje v zadnji štirih tednih pred izpeljavo ankete)

Vir: Eurostat, Anketa o delovni sili (glej Poročilo o napredku pri uresničevanju Lizbonskih ciljev na področju izobraževanja in usposabljanja 2008, str. 122)

Četudi podatki, ki jih prinaša Anketa o delovni sili (ADS), niso povsem zanesljivi (majhni vzorci, prekinitev časovnih serij zaradi prehoda na drugačne opredelitve vključenosti v izobraževanje in usposabljanje ipd.), pa je vendarle očitno, da je treba vložiti dodatne napore v preprečevanje tega fenomena. Ta ima številne **razloge**: od individualnih značilnosti pripadnikov te ciljne skupine (učne težave, problemi z zdravjem, nizka samozavest, neznanje jezika, v katerem poteka šolanje ...), do slabih izkušenj z dotedanjimi okoliščinami izobraževanja (slabi odnosi z učitelji, slabi učni dosežki, šola

ni imela posluha za njihove težave ...), priložnosti za delo, ki mlade odtegnejo od šolanja, težav v družini (finančne težave, negativna naravnost do izobraževanja ...), vpliva vrstnikov, različnih oblik diskriminacije in podobno.

Podatki iz Ankete o delovni sili za leto **2006** kažejo tudi, da velika večina mladih opusti šolanje takoj po tem, ko so zaključili osnovnošolsko, obvezno izobraževanje (raven ISCED 2) – za EU27 velja, da v to kategorijo spada kar 84 % obravnavane ciljne skupine, 9 % jih ostane na ravni ISCED 1, 1 % je povsem brez formalne izobrazbe, 6 % pa jih je doseglo raven 3C – krajši programi. Od tega vzorca bistveno odstopajo mladi v Veliki Britaniji, Luksemburgu, Grčiji in na Cipru, kjer je delež tistih, ki so dosegli raven ISCED 3C – krajši programi, bistveno višji od 8 % na Cipru pa vse do 61 % v Veliki Britaniji. Države, kot so Portugalska, Ciper, Grčija, Belgija, Bolgarija, Irska, Španija in Poljska, prikazujejo izjemno visok delež (v razponu od 33 % do 13 %) mladih, ki so zgodaj opustili šolanje in so dosegli le raven ISCED 1 ali pa so celo brez formalne izobrazbe.

Tabela 2: Odstotek mladih (18–24 let), ki so zgodaj opustili šolanje, po stopnji dosežene izobrazbe, stanje 2006

	No formal education	ISCED 1	ISCED 2	ISCED 3C short
EU 27	1	9	84	6
Belgium	9	14	77	0
Bulgaria	7	12	81	0
Czech Republic	1	0	99	0
Denmark	2	0	98	0
Germany	0	10	90	0
Estonia	1	9	91	0
Ireland	2	13	84	1
Greece	2	23	60	15
Spain	1	14	83	2
France	0	9	91	0
Italy	1	4	94	1
Cyprus	4	28	60	8
Latvia	0	3	97	0
Lithuania	2	7	92	0
Luxembourg	1	6	37	55
Hungary	0	5	95	0
Malta	0	2	98	0
Netherlands	1	10	89	0
Austria	0	0	98	0
Poland	1	12	87	0
Portugal	1	32	67	0
Romania	4	9	87	0
Slovenia	2	2	96	0
Slovakia	1	3	96	0
Finland	0	1	99	0
Sweden	0	2	98	0
United Kingdom	2	0	37	61

Vir: Eurostat, Anketa o delovni sili (glej Poročilo o napredku pri uresničevanju Lizbonskih ciljev na področju izobraževanja in usposabljanja 2008, str. 125)

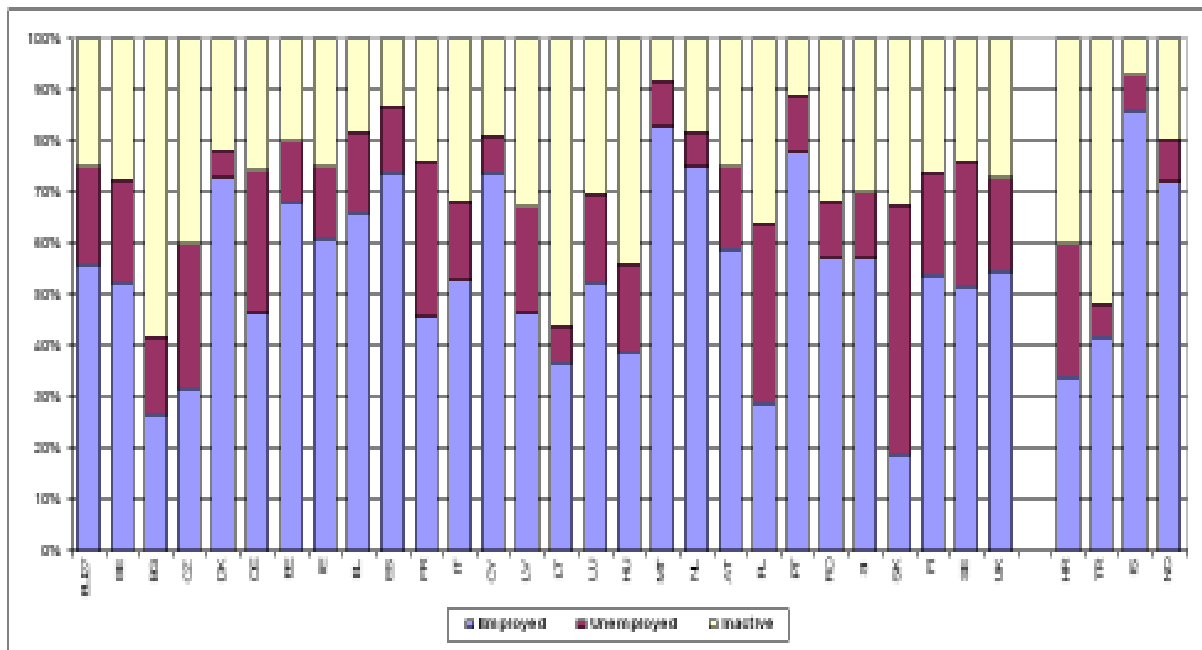

Za boljše razumevanje tega fenomena je pomemben tudi podatek za leto 2006, o tem, da ima na ravni Unije kar 31,7 % teh mladih priseljeniške korenine – ta delež znaša med 40 % in 50 % v Italiji, Grčiji, Španiji in na Malti, bistveno manjši pa je v novejših članicah; za Slovenijo velja podatek 12,8 %.

Več kot polovica teh mladih v EU27, t.j. 56 %, je po podatkih Ankete o delovni sili 2006 zaposlenih, 25 % je neaktivnih, 19 % pa jih je brezposelnih, vendar dejavno iščejo zaposlitev. Za Slovenijo so ti deleži podobni: 57 % mladih, ki so zgodaj opustili šolanje, je zaposlenih, 13 % jih je brezposelnih, a iščejo zaposlitev, kar 30 % pa jih je povsem nedejavnih.

Graf 3: Mladi (18–24 let), ki zgodaj opustijo šolanje, po zaposlitvenem statusu, stanje 2006

v odstotkih

Vir: Eurostat, Anketa o delovni sili (glej Poročilo o napredku pri uresničevanju Lizbonskih ciljev na področju izobraževanja in usposabljanja 2008, str. 127)

Omenili smo že, da je verjetnost, da se ta ciljna skupina kasneje vključi v katero od oblik vseživljenjskega učenja, majhna, zato na nacionalni in evropski ravni obstaja vrsta iniciativ, projektov in ukrepov, ki naj bi mlade pripeljale nazaj v izobraževalni sistem – z namenom, da si pridobijo višje ravni izobrazbe ali da si prek neformalnega izobraževanja in učenja pa tudi prek sistema potrjevanja neformalno pridobljenih znanj pridobijo kvalifikacije, ki bi jim olajšale vstop kot tudi stabilnejšo pozicijo na trgu delovne sile.

Kontaktna oseba za področje: mag. Zvonka Pangerc Pahernik, zvonka.pangerc@acs.si

Informacijo pripravila: mag. Zvonka Pangerc Pahernik, zvonka.pangerc@acs.si

Vir:

- Progress towards the Lisbon Objectives in Education and Training. Indicators and Benchmarks – 2008; http://ec.europa.eu/education/policies/2010/progressreport_en.html

